

EN SPIRE

Entreprenøriell læring starter med lek og utforskning på ulike arenaer

Vik-Bessaker friskole

Innhold

FORORD.....	5
GENERELL DEL.....	8
ENTREPRENØRSKAP SOM LÆRINGSSTRATEGI.....	8
Hva er entreprenørskap i skolen?	9
Entreprenørskap og tilpasset opplæring.....	11
ENTREPRENØRSKAP SOM GRUNNLEGGENDE FERDIGHET.....	12
Utvidelse i forhold til det nasjonale rammeverket for grunnleggende ferdigheter.....	12
Hva er entreprenørskap som grunnleggende ferdighet?	13
Utvikling av entreprenørielle ferdigheter.....	14
EMNEPLAN FOR ARBEID MED ENTREPRENØRSKAP PÅ TVERS AV FAG.....	15
Formål.....	15
Hovedområder.....	16
Timetall til disposisjon på 1. – 4.trinn og 5. – 7.trinn.....	17
Grunnleggende ferdigheter og læringsplakaten i det entreprenørielle læringsarbeidet.....	18
FAG- OG TIMEFORDELING.....	20
Bakgrunn for fag- og timefordeling.....	20
Kommentarer til fag- og timefordelingen.....	21
LÆREPLANER I FAG.....	22
Læreplan i norsk.....	23
Formål.....	23
Hovedområder.....	24
Timetall	26
Grunnleggende ferdigheter.....	26
Kompetansemål.....	27
Kompetansemål etter 2. årstrinn.....	27
Kompetansemål etter 4. årstrinn.....	29
Kompetansemål etter 7. årstrinn.....	31
Læreplan i matematikk.....	34
Formål.....	34
Hovedområder.....	35
Timetall.....	37
Grunnleggende ferdigheter.....	37
Kompetansemål.....	39
Kompetansemål etter 2. årstrinn.....	39
Kompetansemål etter 4. årstrinn.....	40
Kompetansemål etter 7. årstrinn.....	42
Læreplan i engelsk.....	44
Formål.....	44
Hovedområder.....	45

Timetall	47
Grunnleggende ferdigheter.....	47
Kompetansemål.....	49
Kompetansemål etter 2. årstrinn.....	49
Kompetansemål etter 4. årstrinn.....	50
Kompetansemål etter 7. årstrinn.....	52
Læreplan i naturfag.....	54
Formål.....	54
Hovedområder.....	55
Timetall	56
Grunnleggende ferdigheter.....	57
Kompetansemål.....	58
Kompetansemål etter 2. årstrinn.....	58
Kompetansemål etter 4. årstrinn.....	59
Kompetansemål etter 7. årstrinn.....	61
Læreplan i samfunnsfag.....	64
Formål.....	64
Hovedområder.....	65
Timetall.....	67
Grunnleggende ferdigheter.....	67
Kompetansemål.....	69
Kompetansemål etter 4. årstrinn.....	69
Kompetansemål etter 7. årstrinn.....	71
Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk.....	75
Formål.....	75
Hovedområder.....	76
Timetall	77
Grunnleggende ferdigheter.....	77
Kompetansemål.....	78
Kompetansemål etter 4. årstrinn.....	78
Kompetansemål etter 7. årstrinn.....	81
Læreplan i musikk.....	85
Formål.....	85
Hovedområder.....	86
Timetall	87
Grunnleggende ferdigheter.....	88
Kompetansemål.....	89
Kompetansemål etter 2. årstrinn.....	89
Kompetansemål etter 4. årstrinn.....	90
Kompetansemål etter 7. årstrinn.....	91

Læreplan i kunst og håndverk.....	93
Formål.....	93
Hovedområder.....	94
Timetall.....	95
Grunnleggende ferdigheter.....	95
Kompetansemål.....	96
Kompetansemål etter 2. årstrinn.....	96
Kompetansemål etter 4. årstrinn.....	97
Kompetansemål etter 7. årstrinn.....	99
Læreplan i mat og helse.....	101
Formål.....	101
Hovedområder.....	102
Timetall.....	103
Grunnleggende ferdigheter.....	103
Kompetansemål.....	104
Kompetansemål etter 4. årstrinn.....	104
Kompetansemål etter 7. årstrinn.....	105
Læreplan i kroppsøving.....	106
Formål.....	106
Hovedområder.....	107
Timetall.....	108
Grunnleggende ferdigheter.....	109
Kompetansemål.....	109
Kompetansemål etter 4. årstrinn.....	109
Kompetansemål etter 7. årstrinn.....	111

Forord

Vik-Bessaker friskole søkte 31. januar 2016 om å bli en profilskole. Videre ble det sendt inn suppleringer til søknaden etter forespørsel fra Utdanningsdirektoratet datert 13. juni 2016. Vik-Bessaker friskole fikk avslag på søknaden om etablering av ny grunnskole etter friskoleloven den 29. november 2016. Vedtaket ble påklaget i brev til Utdanningsdirektoratet den 14. desember 2016. Per 31. januar 2017 har Vik-Bessaker friskole ikke mottatt svar på klagen. På dette grunnlaget har derfor styret i Vik-Bessaker friskole vedtatt å sende en ny søknad.

I Lov om frittstående skolar (friskolelova) åpnes det i siste endringen fra 01.08.2015 for godkjenning av frittstående skoler på grunnlag av særskilt profil. Vik-Bessaker friskole søker om godkjenning som profilskole rettet mot emnet **entreprenørskap**.

Vik-Bessaker friskole er en profilskole som bygger på Neverdal EnSpire skole AS sin profil og læreplaner. Læreplanene er tilpasset våre lokale forhold og vårt nærmiljø med sin historie, sine ressurser, ressurspersoner og læringsarenaer.

Vårt mål er å praktisere **entreprenørskap som et gjennomgående emne**. Dette vil representere en vesentlig annerledes praksis enn i den offentlige skolen hvor entreprenørskapsaktiviteter ofte blir brukt som ekstra innslag i undervisningen. Vårt fokus på entreprenørskap vil komme til uttrykk gjennom et omfattende samarbeid med foreldre og lokalsamfunn, varierte og aktive arbeidsformer samt fag- og timefordeling preget av helhet og tverrfaglighet. Forskning viser at slike forhold har stor betydning for elevenes motivasjon for læring. Det vil for eksempel bli satt av tid til tverrfaglig entreprenørielt arbeid samtidig som fagenes egenart blir beholdt.

Utdanningsdirektoratet har utviklet et rammeverk for fem grunnleggende ferdigheter. Vik-Bessaker friskole skal selvfølgelig følge disse, men vil i tillegg innføre **entreprenørskap** som en sjette grunnleggende ferdighet. Entreprenørskapsfokuset vil på denne måten få et omfang som overskrider entreprenørskapsaktivitet i den offentlige skolen. Vårt fokus på entreprenørskap vil prege læringsarbeidet vesentlig annerledes, i den forstand at det gjennomføres av et entreprenørielt perspektiv, d.v.s. mer praktisk, helhetlig og erfaringsbasert læring.

I tillegg er det utviklet en emneplan med målsetninger og metodebeskrivelser som vi mener dekker den generelle delen av læreplanverket på en mer forpliktende måte enn i den offentlige skolen.

Læreplanen for Vik-Bessaker friskole bygger på Kunnskapsløftet. Vi skal følge vurderingsforskriften kapittel 3 og har ikke laget en egen bestemmelse for sluttvurdering, siden læreplanbeskrivelsen er for en barneskole med 1.-7.trinn. Sluttvurderingen vil følge den offentlige skolen etter 10.trinn.

Vi mener at skolens profil ikke vil kreve formell kompetanse i undervisningspersonalet utover kravene i den offentlige skolen. Men ved ansettelser vil det legges vekt på at

undervisningspersonalet må være enig i skolens læreplan og ha motivasjon for å arbeide med entreprenørskap.

Vårt syn på skolens oppgaver og formål

Opplæringslov, forskrifter, læreplaner og andre styringsdokument ligger til grunn for, og styrer skolens virksomhet. Lov- og planverk skaper dermed et rammeverk rundt skolens primære oppgave i forhold til elevenes lærings- og dannelsesprosesser. Dette må igjen fortolkes og gjennomføres på skoleeiernivå og hos den enkelte skoles lærere og skoleledere. En nærmere presisering av hva skolens oppdrag innebærer, ligger i begrepene *kvalifisering*, *sosialisering* og *subjektivering*. Kvalifiseringen knyttes til forberedelse av videre skolegang og til å kunne gå inn som fullverdige deltakere i et framtidig arbeids- og samfunnsliv. Det vil i første rekke handle om kognitiv kunnskap, om grunnleggende ferdigheter, bruk av læringsstrategier og om skolens faglige kvalitet. Sosialisering handler om samfunnsdeltakelse, integrering og inkludering. Subjektivering kan forstås som den enkelte lærendes selvforståelse, selvtillit og evne til å framstå med en helhetlig identitet og integritet i ulike livssituasjoner. Til sammen vil de tre begrepene kunne konkretisere skolens vide lærings- og dannelsesoppdrag.

Når Vik-Bessaker friskole ønsker å framstå som en entreprenøriell skole, vil dette også ha betydning for vår forståelse av skolens kvalifiserende, sosialiserende og subjektiverende oppdrag. Vi ønsker for det første å gi elevene våre en kvalitetsmessig god faglig opplæring som vil kunne kvalifisere dem for videre skolegang og framtidig arbeidslivsdeltakelse. Dette innebærer både gode skolefaglige resultat, forebygging av frafall i senere skolegang og deltakelse i et framtidig arbeidsliv. Her vil evne til samhandling, omstillingsevne, problemløsning, innovasjon og kreativitet stå som sentrale verdier.

I tillegg ønsker vi å forberede elevene våre til muligheter for selv å kunne skape sin egen arbeidsplass og til å være verdiskapende i egen virksomhet. Gjennom å knytte skolens virksomhet tett opp til lokalt arbeids- og samfunnsliv, vil vi videre ha fokus på varierte sosialiseringsarenaer og til et målbevisst arbeid i forhold til lokalsamfunnets ressurser og muligheter. Subjektiveringsperspektivet vil stå sentralt gjennom skolens målsettinger om å se den enkelte og gi hver elev muligheter til å kunne prøve ut og flytte egne grenser. Dette handler også om å utvikle vågemot til å bli aktør i eget liv.

Framtidens skole er fremdeles ukjent. Vi mener at en særskilt satsning på entreprenørskap kan være med å skape nyttige erfaringer som kan brukes i den videre skoleutviklingen.

I Ludvigsensutvalgets rapport¹ skisseres framtidens skole. Her gis anbefalinger for endringer i fag og undervisning som er mer relevante for elevene i framtidens samfunn. En entreprenøriell skole har fokus på framtid. Vi mener derfor at Vik-Bessaker friskoles profil er i samsvar med Ludvigsenutvalgets anbefalinger. Ved å ha fokus på entreprenørskap, tror vi at vi kan stimulere lærevilje og øke motivasjon for livslang læring hos elevene. Vi vil praktisere

---

¹ NOU 2015:8 *Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanser*, Kunnskapsdepartementet

en aktiv elevrolle som gir dem medbestemmelse og flere muligheter for meningsfull og autentisk læring.

Læreplanen bygger på Neverdal EnSpire skole AS sin læreplan, og er justert og tilpasset Vik-Bessaker friskole. Disse har medvirket i dette arbeidet:

Merete Wiik

Lektor med master i spesialpedagogikk, lærer på barnetrinnet

Hanne Nilsdotter Hårstad

Adjunkt, lærer på barnetrinnet

Kristel Odland Sørensen

Bachelor med fordypning i pedagogikk, lærer på barnetrinnet

Trygve H. Rullestad

Adjunkt med tilleggsutdanning, tidligere lærer og rektor

Neverdal EnSpire skole AS står som eier av grunnlaget for denne læreplanen. All kopiering og videreformidling av læreplandokumentene er ikke tillatt uten avtale med Neverdal EnSpire skole AS.